
Kvalitetsredovisning

verksamhetsåret 07/08

Gällkvistskolan

Barn- och
utbildningsförvaltningen

SKARA

Jan-Yngve Ekstedt
rektor

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Personal.....	sid 3
Elever/Föräldrar	sid 5
Skolplanen	
Värdegrund – Där tradition och framtid möts	sid 9
Värdegrund – Goda relationer	sid 11
Inflytande och Ansvar – Det egna lärandet	sid 13
Livslångt lärande – Lust till lärande	sid 15
Livslångt lärande – Entreprenörskap	sid 17
Livslångt lärande – Flexibel skola	sid 19
Fokusområde – Internationalisering	sid 21

PERSONAL

Mål

I arbetslag, arbetsgrupper och projekt har vi en sammansättning av personal som genom sina olikheter skapar en miljö för mångfald, kreativitet och förmåga att omsätta idéer i praktiken..

Nuläge

Det råder en viss obalans i arbetslagen eftersom vi har olika utbildningar, men arbetslagen är omorganiserade fr.o.m. 07-08 så att ma/no och sv/so kompetenserna är jämnt fördelade.

Vi är alla kompetenta på olika saker och försöker ta mera ansvar för det som vi är bäst på. I arbetslagen F-2 samarbetar hela arbetslaget i det dagliga arbetet med alla barn i arbetslaget, medan personalen i 3-6:orna är mer ”sammankopplade” två och två i det dagliga arbetet.

Det finns specialgrupper som spänner över hela skolan, men de har haft svårt att fungera eftersom den fritidspersonal som ingår i grupperna inte kunnat delta på eftermiddagstid. Under året har en fritidspedagog arbetat 15% i förskolan med blivande 6:åringar, för att lära känna blivande elever men även för att se de arbetssätt som används bland 5-åringarna.

Kriterier

- Vi använder oss av varandras kompetenser i arbetslagen och på hela skolan.
- Specialgrupperna har fasta mötestider i kalendariet, och alla gruppmedlemmar har möjlighet att delta.
- Arbetsbördan är jämnt fördelad i arbetslaget.
- Vi har ett ”Vi-tänkande” på skolan, där vi förstår att alla strävar mot samma mål.

Strategier

- Arbeta med det vi är extra bra på och ”brinner” mera för.
- Dela med oss av kunskap och erfarenheter, och delge varandra goda idéer.
- Alla pedagoger gör en Mayer-Briggs test, för att lära känna sig själva och varandra bättre.
- Specialgrupperna komponeras och planeras in, så att alla i respektive grupp har möjlighet att engagera sig.
- Specialgrupperna får klara direktiv och arbetsuppgifter.
- Den personal som har idrott och dessutom arbetar på fritids, bildar en egen specialgrupp för idrott.
- Rektor, ledningsgrupp och fack ser till att fördelningen av kompetenser blir bra, och att vi har rätt person på rätt plats.
- Arbetslagen inventerar behov och kompetenser i arbetslaget vid planeringen av läsåret.

Bevis / resultat

- Vi lägger schema utifrån våra kompetenser.
- Vi för fler pedagogiska diskussioner och planerar undervisningen tillsammans på ett bättre sätt än tidigare år.
- Planering sker både horisontellt och vertikalt.
- Ma/ No pedagogerna arbetar med Ma/ No och Sv/ So arbetar med Sv/ So i högre grad än tidigare. Bildlärare arbetar med bild och idrottslärare arbetar med idrott.
- Vi har fasta mötestider för specialuppdrag.
- Vi har genomfört ett Mayer-Briggs- test som har lett till större förståelse för varandra. Nu vet vi på ”papper” vad vi alla behöver arbeta med när det gäller våra egna personligheter.
- Inför läsårets start gjordes en omfördelning av personal mellan arbetslagen, av kompetensskäl.
- Vi ger varandra utrymme och möjlighet att ta till vara våra kompetenser och specialintressen.
- Vi har gjort upp ansvarsområden som vi fördelat rättvis mellan personalen.
- Fritids har delat upp ansvarsbarnen så att arbetsbördan är jämnt fördelad mellan personalen i arbetslaget.
- Fritids har gjort ett rullande schema för arbetsuppgifterna på arbetslagskonferenserna så som ordförande, sekreterare och fokushållare.
- All personal är väl förtrogen med varandras arbetsuppgifter och kan lätt byta med varandra. Ingen behöver stå ensam om problem uppstår.
- I det dagliga arbetet är alla barn allas barn.

Bedömning av måluppfyllelse

God

Åtgärder för utveckling

- Specialgrupperna koncentreras till tre grupper, ha en sammankallande och anteckningar förs på träffarna.
- Varje personal behöver ta ett större personligt ansvar för ”sin” specialgrupp.

ELEVER / FÖRÄLDRAR

Mål

Eleverna har kunskaper om vad elevdemokrati är, och hur den fungerar, så att de kan påverka sin situation i skolan.

Nuläge

Vi har aktiva råd: elevråd, friends, trivselråd och matråd, dit eleverna har valts av klasskamrater, men alla elever och all personal är inte medvetna om den demokratiska tanken bakom råden. Råden är inlagda på fasta tider, utlagda över hela läsåret.

Arbetsfördelningen mellan de olika råden har ibland varit oklar, och utbildning av medlemmarna i de olika råden behöver anordnas i början av läsåret. Vi har blivit bättre på att använda oss av klassråd. Eleverna har varit med och planerat allaktivitetsdag, skolgårdsfest, Nobelfest, talangjakt och idrottsturneringar. De äldre eleverna har varit med och planerat inköp av läromedel för kommande läsår. Enligt enkätsvaren upplever de äldre eleverna att de kan vara med och påverka, medan de yngre inte upplever det i lika hög grad. Varje år gör eleverna en utvärdering av resultatet på elevenkäten. Vid utvecklingssamtalen sätter eleven, tillsammans med föräldrar och lärare, upp personliga mål som sedan styr arbetet. I förväntansdokumentet uttrycker eleverna sina förväntningar på kamrater och personal. EQ-arbete och förhållningssätt diskuteras regelbundet i klassen.

Kriterier

- Eleven ställer krav och tar egna initiativ.
- Eleven kan ta både positiv och negativ ”feed-back” på ett bra sätt.
- Eleven känner trygghet och lust att framföra sina åsikter.
- Vi-tänkandet är tydligt.
- Eleven arbetar engagerat med sina mål, och kan själv bedöma hur långt hon/han har nått.
- Eleven tar ansvar för och planerar sitt arbete utifrån sin förmåga.
- Vi har väl fungerande råd med ett klart uppdrag.
- Enkäten visar ett ännu bättre resultat.

Strategier

- Låt råden träffas regelbundet med en vuxen som stöd.
- Utbilda eleverna i mötesteknik, och gör dem ännu mer medvetna om möjligheten att påverka.
- Tydliggör de olika rådens uppdrag.
- Visa eleverna på de punkter deras påverkan har gett resultat.
- Förtydliga elevenkäten för de yngre eleverna så att de bättre förstår innebörden i frågorna.
- Prata mera om demokratibegreppet i klasserna, och även bland de yngre eleverna, så att förståelsen för vad det innebär ökar.
- Schemalägg klassråden för alla klasser en gång i veckan.

- Ge eleverna utrymme till större ansvar och delaktighet i sitt utvecklingssamtal.
- Gör eleverna ännu mer medvetna om sina personliga mål, och påminn kontinuerligt om dem.

Resultat elevenkät våren 2008

medelvärde kan max bli 100

Jämförelse av medelvärde mellan år F – år 2	Totalt	År F	År 1	År 2
<i>Hur tycker du att du får framföra dina åsikter, om sådant som du tycker är viktigt på Gällkvistskolan?</i>	82,2	92,3	77,6	74,1
<i>Känner du dig trygg på gällkvistskolan?</i>	88,1	89,7	85,5	89,3
<i>Hur tycker du att eleverna uppför sig mot varandra på Gällkvistskolan?</i>	67,1	74,4	59,2	67,9
<i>Hur tycker du att de vuxna på skolan behandlar eleverna på Gällkvistskolan?</i>	85,7	94,9	71,1	92,9
<i>Hur tycker du att det är att vara elev på Gällkvistskolan?</i>	95,2	96,2	94,7	94,6

Jämförelse av medelvärde mellan år 3 – år 6	Totalt	År 3	År 4	År 5	År 6
<i>Hur tycker du att du får framföra dina åsikter, om sådant som du tycker är viktigt på Gällkvistskolan?</i>	72,5	70,7	77,2	70,3	71,8
<i>Känner du dig trygg på gällkvistskolan?</i>	87,4	80,9	91,4	89,2	88,9
<i>Hur tycker du att eleverna uppför sig mot varandra på Gällkvistskolan?</i>	59,4	53,3	61,4	62,8	61,0
<i>Hur tycker du att de vuxna på skolan behandlar eleverna på Gällkvistskolan?</i>	84,5	85,8	84,9	87,9	79,4
<i>Hur tycker du att det är att vara elev på Gällkvistskolan?</i>	88,6	91,5	90,1	89,9	82,5

Resultat föräldraenkät våren 2008

medelvärde kan max bli 100

Fråga	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		Mv
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1	-	-	1	1	1	1	4	2	5	3	10	6	22	13	46	27	42	25	40	23	80,3
2	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	6	4	18	11	35	20	58	34	50	29	85,3
3	1	1	-	-	-	-	2	1	2	1	5	3	21	12	46	27	40	23	55	32	84,1
4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1	17	10	38	22	48	28	65	38	87,5
5	1	1	-	-	1	1	-	-	4	2	3	2	17	10	48	28	49	28	49	28	84,2

Skala: 1 = mindre nöjd/bra, 10 = mycket nöjd/bra

Resultatet grundar sig på 172 enkäter

Frågor

1. Hur bra upplever du som förälder, att det går att få kontakt med Gällkvistskolans personal, och få dina åsikter framförda?
2. I vilken grad känner du/ni att ni är nöjda med era barns framsteg i förskolan/skolan?
3. I vilken grad känner du/ni att ert barn känner trygghet på Gällkvistskolan?
4. Hur upplever du/ni som föräldrar att ni bemöts på Gällkvistskolan?
5. I vilken grad känner du/ni att ni är nöjda med Gällkvistskolan?

Resultat av föräldraenkät för fritids våren 2008

medelvärde kan max bli 100

Hur upplever du som förälder att det går att få ko...	77,6
Hur trygg upplever du att ditt barn känner sig på	79,5
Hur upplever du att ditt barn trivs på fritids?	73,0
Hur upplever du som förälder att ni bemöts av frit...	83,2
Hur upplever du att personalen behandlar barnen på...	83,8
Hur upplever du att barnen behandlar varandra på f...	71,0
Hur upplever ni våra skogs-/utflyktsdagar?	81,9

Resultatet grundar sig på 70 enkäter.

Bevis / resultat

- Eleverna ställer krav, de talar tydligt om hur de vill ha sin inläring.
- Eleverna vet vad som gör att inläringen går lättare. De som vill får ha musik t ex MP3 och de som vill ha extra tyst erbjuds hörselskydd.
- Eleverna kan ta positiv och negativ feedback som ges individuellt, direkt till eleven. Vi ser detta tydligt i och med att eleverna inte blir arga och ledsna.

- Eleverna vågar säga vad de tycker.
- Eleverna har blivit utbildade i mötesteknik och vi ser tydligt att de demokratiska begreppen används.
- För att förstärka de olika rådets uppdrag så är vi tydliga med att belysa var de olika frågorna hör hemma. Detta sker på klassråden.
- Vi ser att i stort sett alla barn är aktiva och tar för sig i den fria leken och på samlingarna på fritids.
- Nya barn och vuxna känner sig snabbt välkomna på skolan.

Bedömning av måluppfyllelse

God

Åtgärder för utveckling

- Vi måste bli bättre på att ” hitta eleverna där de är” och tydliggöra vart de är på väg.
- Vi måste även bli bättre på att hjälpa eleverna hitta motivationen.
- Vi ser till att schemalägga klassråd nästa termin.
- Vi gör en tydlig plan för hur vi ska arbeta vidare med vårt fritidsråd.
- Vi gör en tidsplan för hur vi ska arbeta med värderingsövningar i alla grupper på fritids.
- Vi ger barnen ökade möjligheter och mer tid till att uttrycka sina åsikter.

SKOLPLANEN

Värdegrund – Där tradition och framtid möts

Skara kommuns verksamhetsplan: Vi förbereder barn och elever för framtiden i ett föränderligt samhälle.

Enhetens Mål

Vi använder temainriktade arbetssätt där hela elevens förmåga utmanas, och där eleven utifrån förmåga tar ansvar för sitt arbete och är delaktig i planeringen.

Nuläge

Eleverna är delaktiga i sin planering. Ansvaret ökar med mognad. Arbetslagen använder temainriktade arbetssätt i olika utsträckning. Ibland arbetas i teman i hela arbetslaget och ibland i klassen. Fortfarande är det en bit kvar innan alla pedagoger är framme vid att använda arbetssätt där eleven fullt ut är delaktig i planering och utmanas att ta ansvar för sitt arbete.

Kriterier

- Eleven tar ansvar för sitt arbete och sin planering.
- Eleven är motiverad, och ser progressionen i sitt lärande.
- Pedagogerna har en ”tematisk” syn på upplägget av arbetet under läsåret, och varierar arbetssätten så att alla elever utmanas att ta ansvar för sitt arbete.

Strategier

- Hjälp eleverna att lära sig planera sitt arbete.
- Var lyhörd för elevens intressen.
- Knyt an till så många ämnen som möjligt i våra teman.
- Prioritera diskussioner om pedagogik och arbetssätt i arbetslagen.

Bevis / resultat

- Eleverna ställer frågor för att komma vidare.
- Läxor och planering fungerar.
- Eleverna skolas successivt in i olika metoder för att utföra tematiskt arbete.
- De flesta ser progression i sitt lärande, sätter igång, arbetar, frågar och ber om hjälp.
- De sätter igång när det är eget arbete och kommer med egna förslag.
- Våra utvärderingar visar att de aktiviteter vi planerat ger barnen det vi tänkt.
- Många barn återkommer från år till år till våra större planerade aktiviteter på fritids.
- Fritids har en väl genomtänkt mall för att planera våra olika aktiviteter i verksamheten så att vi ska täcka in alla barns olika behov.
- Vi märker att barnen blir allt mer aktiva i sitt val av aktiviteter.
- Vi ser att barnen utvecklas på flera olika områden, fram för allt det sociala.
- Positiv respons på händelsebrev, berättarbrev, månadsblad, kontaktbok m.m. från föräldrar.

- När vi går igenom berättarbok och portfolion är även våra yngsta elever imponerade av sin egen utveckling.
- Eleverna är duktiga på att sätta in saker i dess rätta sammanhang. (dra paralleller).
- Eleverna har målen synliga i sina planeringsböcker.
- Målen utvärderas regelbundet och eleverna visar när de nått sina mål, så nya mål kan sättas.
- Målen ingår i lektionsplaneringen och eleverna har regelbundna ”mälläxor”.
- Vi kan vid utvärderingarna få bekräftat att eleverna har planerat lagom mycket arbete.
- Eleverna kommer med nya förslag, där de fördjupar sitt kunnande eller når nya mål.
- Under utvecklingssamtalen ser vi en större medvetenhet hos föräldrarna. De är delaktiga genom att vi tillsammans fyller i elevens IUP.
- Eleverna gör egna bedömningar om hur långt de kommit på vägen till sitt mål.

Bedömning av måluppfyllelse

God

Åtgärder för utveckling

- Arbeta för att skapa fler ”arenor” för eleverna, där de får en roll och ett ansvar.
- Utveckla utvärderingen av temaarbetet, och använd den möjlighet vardagslärandet ger till konkreta slutsatser om måluppfyllelse.
- Vi personal försöker mer aktivt sätta oss in i vad som är viktigt i ”barnens samhälle”.
- Ge eleverna större möjlighet att uttrycka sig i tex. musik, drama och bild.
- Vi arbetar mot mål som nås inom en kortare tidsperiod. Vi synliggör målen i varje ämne.
- Fler pedagogiska diskussioner, och diskussioner om arbetssätt, på arbetslagsträffarna..
- Bli bättre på att synliggöra läroplans- och kursplanemål för föräldrar och elever.
- Göra eleverna mer delaktiga i sin lärprocess genom att reflektera över:
 - Vad jag kan
 - Vad jag vill lära mig
 - Hur lär jag mig?
 - Varför ska jag lära mig?
 - Vad har jag lärt mig?
 - Hur blev det?

Värdegrund – Goda relationer

Skara kommuns verksamhetsplan: Vi visar respekt för allas lika värde i all kommunikation och vid alla möten.

Enhetens Mål

Elever och personal visar i praktiken att ”allas lika värde” gäller, vilken aktivitet vi än ägnar oss åt.

Nuläge

Många elever upplever att eleverna på skolan inte uppför sig bra mot varandra. Däremot upplever de att personalen har ett bra förhållningssätt gentemot eleverna. Vissa elever tillåts ”ta plats” på andras bekostnad. Medvetenheten om att man inte bara har rättigheten till att engagera sig och bli tagen på allvar, utan också skyldigheten att använda sig av den rätten måste öka.

Kriterier

- Elever, föräldrar och personal upplever att eleverna på skolan uppför sig bra emot varandra.
- Flickor och pojkar ”tillåts ta lika mycket plats”.
- Eleverna använder sig av ART-kunskaperna.
- Fadderverksamheten är fullt utbyggd på skolan.
- Både elever och personal tar ställning, kommunicerar och visar engagemang.

Strategier

- Bjud in Genuspedagogen för att arbeta tillsammans med elever och personal.
- Utvärdera ART-arbetet, och utveckla pedagogiken ytterligare.
- Genomför fadderverksamheten fullt ut i båda spåren.
- Förankra förväntansdokumentet och diskutera det bland föräldrar, elever och personal.
- Ge alla möjlighet att framföra vad han/hon tycker i olika frågor.

Bevis / resultat

- Vi har haft aktiviteter som t ex julpyssel, friendsdag, friluftsdagar och talangjakt med grupper i blandade åldrar, där sexorna har varit gruppansvariga och tagit väl hand om de yngre eleverna. Föräldrar, elever och personal tycker att detta har fungerat mycket bra.
- Eleverna har tagit hand om varandra och dessutom har det framkommit på utvecklingssamtal att föräldrar är nöjda.
- Flickor som tidigare haft svårt att göra sig hörda vågar nu detta i större utsträckning.
- Vi arbetar med fadderverksamhet.
- Eleverna kommer till pedagogerna och diskuterar och visar engagemang.
- Vi har gjort en del förändring i vår verksamhet bl.a. när det gäller aktiviteter och informationsutbyte med hemmen som en direkt följd av förslag som kommit upp på våra föräldramöten.

- Vi har engagerade föräldrar som kommer på drop – in och föräldramöten.
- Barnen tar ansvar och informerar oss personal om saker som händer även om de inte själva är inblandade.
- Vi har en god stämning på fritids där vi ser att barnen trivs och bryr sig om varandra.
- Vi ser att framförallt de äldre barnen engagerar sig i de yngre och är måna om deras välbefinnande.
- De ”tysta” barnen pratar öppet i sin egen grupp.
- De ”pratiga” barnen har blivit medvetna om att all behöver få tid för att prata färdigt.
- Eleverna är duktiga på att lösa konflikter.
- Eleverna ber om hjälp vid konflikter som de inte klarar att lösa själva.
- Eleverna hjälper varandra att följa trivselreglerna.
- Eleverna ber självmant om möjligheten att få sitta ned och försöka lösa konflikter på egen hand.
- I år 2 löser många elever själva konflikter och har skaffat sig verktyg för konflikt-hantering.
- Äldre elever visar, lär, hjälper och tröstar yngre elever.

Bedömning av måluppfyllelse

God

Åtgärder för utveckling

- Samlat grepp om EQ-arbetet på skolan.
- Eleverna tränas i att bli aktiva under möten, och att finna sig i demokratiskt fattade beslut.
- Klassen har en fast tid varje vecka, då man har klassråd med dagordning.
- År2 redovisar från elevrådet, för sina yngre kamrater, och tar emot förslag från hela F-2:an.
- Genustänkandet skall genomsyra allt arbete.
- Mer aktiva vuxna i rastsituationen.
- Fadderverksamheten utvecklas i alla arbetslag.
- Vi arbetar vidare med att pojkar och flickor får ta lika mycket plats.
- Fortsatt genusarbete där pedagoger, elever och föräldrar utvecklas tillsammans.
- Hitta arbetssätt som främjar nya kompisrelationer mellan barnen, gärna över både spår och åldersgränser.

Inflytande och Ansvar – Det egna lärandet

Skara kommuns verksamhetsplan: Barn och elever ska göras medvetna om sitt lärande och vara delaktiga, ha inflytande och ta ansvar.

Enhetens Mål

Skolans olika råd har klart formulerade uppgifter, och arbetar med förväntansdokumentet och skolans övriga styrdokument som grund.

Nuläge

Arbetsfördelningen mellan råden är ibland oklar, och medlemmarna i råden behöver tidigt på läsåret få information om rådets uppdrag, och utbildning i mötesteknik.

Alla råd har fasta tider för sina möten, och protokoll skrivs.

Det har varit svårt att rekrytera vuxenrepresentanter till alla grupper.

Majoriteten av eleverna som ingår i råden, har utvecklats mycket positivt, och tar stort ansvar för arbetsuppgifterna. Bland skolans elever märks en klar tendens att man vill vara med och bestämma och utveckla verksamheten. Många intressanta förslag till förbättringar kommer från eleverna, och tas upp i skolans råd.

Föräldrådet fungerar i de flesta fall som en informationskanal för rektor, men många frågor tas upp av rektor för att föräldrarna skall kunna ge sin syn på vilka beslut som borde tas.

Kriterier

- Alla klasser kan sortera uppkomna frågor, och skicka dem vidare till rätt råd.
- Diskussionen i råden handlar inte bara om önskemål om inköp.
- Medlemmarna i råden har en klar bild av vad just deras råd skall arbeta med.
- Personalen tar gemensamt ansvar för att "vuxenrepresentanten" i råden på alla sätt får möjlighet att "göra ett bra jobb" i råden.

Strategier

- Utbilda rådsmedlemmarna tidigt på hösten.
- Arbeta fram direktiv, som visar vad de olika råden skall arbeta med, och vilka ansvarsområden de har.
- Välj representanter till råden på 2 år, och på ett sådant sätt att inte alla byts ut samtidigt.
- All personal på skolan skall hjälpas åt för att vuxenrepresentanterna i råden skall uppleva sitt uppdrag som stimulerande och inte betungande.
- Byt genast ut den elev som inte tar sitt uppdrag i rådet på allvar.
- Färdigställ förväntansdokumentet under hösten.

Bevis / resultat

- Klassråden fungerar bra med dagordning och protokollskrivning.
- De elever som representerar friends, elevråd och matråd rapporterar alltid på klassrådet vad som tagits upp på senaste mötet. De för också anteckningar som de har med sig inför kommande möten.

- Diskussionerna handlar inte enbart om inköp och önskemål utan i hög grad även om språkbruk, regler, ordningsfrågor och miljö.
- Representanterna har en klar bild av vilka områden deras råd ansvarar för.
- Personalen ser till att det finns vuxenrepresentant med på alla möten.
- Elevrådet har gjort ett förväntansdokument.
- En del av förslagen som framkommit i fritidsrådet har blivit verklighet så som olika turneringar och utflykter samt vissa inköp av lekmaterial.
- Eleverna tar medlemskapet i skolans olika råd med stort engagemang och allvar.
- Alla elever i klassen blir delaktiga, genom att uppdragen som ordförande, sekreterare och justerare cirkulerar.
- Saker som utvecklar verksamhetens innehåll, diskuteras omgående om så krävs.

Bedömning av måluppfyllelse

God

Åtgärder för utveckling

- Fortsätt att arbeta fram en plan för hur elevens inflytande och ansvar skall öka i samspel med elevens utveckling.
- Bättre synliggöra läroplans och kursplanemålen för elever och föräldrar.
- Schemalägg klassråden.
- Arbeta fram en plan för fritidsrådets arbete.
- Arbete med värderingsövningar.
- Ge eleverna mer tid till diskussion.

Livslångt lärande – Lust till lärande

Skara kommuns verksamhetsplan: Vi utmanar och motiverar alla så att lärandet känns meningsfullt. Ett hälsoperspektiv genomsyrar hela verksamheten.

Enhetens Mål

Vardagslärandet är utvecklat både bland personal och elever, så att verksamheten både pedagogiskt och organisatoriskt snabbt anpassas för att möta elevernas behov.

Nuläge

Vi reflekterar över det dagliga arbetet och drar lärdom av våra erfarenheter, något vi emellertid kan bli mycket bättre på. Vi arbetar med tema, men eleven är inte med och väljer tema i så stor utsträckning. Vi diskuterar aktuella händelser och försöker anknyta till elevernas vardag och intressen. Dokumentationen i samband med reflektionen måste bli mycket bättre för att vardagslärandet skall bli ett sätt att tänka och arbeta. Arbetslaget reflekterar tillsammans, men även där måste dokumentationen stärkas för att kunna omsätta erfarenheter och reflektioner i praktisk handling.

Kriterier

- Eleverna reflekterar över och utvärderar sitt arbete, och ser det som en självklarhet.
- Pedagogerna reflekterar både enskilt och i grupp för att stärka kvaliteten i sitt arbete.
- Både elever och pedagoger omsätter sina reflektioner i praktisk handling.

Strategier

- Skapa tydliga mål tillsammans med eleverna.
- Ta tid till reflektion och utvärdering, och hjälp eleverna att analysera sitt lärande.
- Se till att tid finns för att kunna stanna upp och reflektera över dagen och dra lärdom av det som hänt.
- Avsätt tid på AE-möten för reflektion och vardagslärande.
- Presentera strävansmålen för elever och föräldrar, och koppla dem till elevens portfolio.

Bevis / resultat

- Eleverna ser det som en självklarhet att utvärdera och reflekterar över sitt lärande.
- Vi pedagoger pratar mycket med varandra om vad som gått bra och vad som gått mindre bra.
- Både elever och pedagoger omsätter sina reflektioner i praktisk handling.
- Vi utvärderar regelbundet vårt arbete speciellt i samband med större planerade aktiviteter.
- Vi ger varandra regelbunden feedback.
- När vi gör utvärderingar och arbetar med kvalitetsredovisningar kan vi tydligt se resultat av att vårt arbete är i ständig utveckling och förändring.
- Vi har spontana och trygga elever som gärna visar upp sina befästa kunskaper via drama, dans, bild, berättelser och korta föredrag.
- Skolskogen är en fast punkt under veckan med för och efterarbete på skolan.

- Genom sina reflektioner ser eleven att han/hon uppnått sina mål, och vill sätta nya.
- Vi för muntliga diskussioner om vilka strategier man kan ha i lärandet.

Bedömning av måluppfyllelse

God

Åtgärder för utveckling

- Öka medvetenheten om betydelsen av rätt mat och motion.
- Gör eleverna mer medvetna om uppnåendemålen i läroplanen, men också strävansmålen.
- Arbeta fram modeller för temaarbete, så att arbetsgång och rollfördelning inte blir ett hinder.
- Reflektion (Vardagslärande), används alltid både bland personal och elever.
- Samla olika kategorier av material, tex. bild, matematik, svenska ..., på färre ställen.
- Minst var tredje vecka, skall skriftliga kommentarer från pedagogen finnas i elevens planeringsbok.
- Bli bättre på att hitta eleverna där de är, och tydliggöra vart de är på väg.
- Hjälpa eleverna hitta motivationen.
- Lägg mer tid på pedagogiska diskussioner i arbetslag och på spårmöten.

Livslångt lärande – Entreprenörskap

Skara kommuns verksamhetsplan: Vi tar tillvara på drivkraften hos barn och ungdomar och stimulerar kreativitet, självkänsla och företagsamhet. Entreprenöriella aktiviteter ingår i undervisningen.

Enhetens Mål

Samarbetet med Fagerdala är integrerat i det vardagliga arbetet, och alla arbetslag arbetar för att uppfylla kommunens plan för företagsamt lärande.

Nuläge

Tre personal på skolan har gått en utbildning under våren-07 i entreprenörskap, ”Den företagsamma skolan”. En handlingsplan för hela Barn och Utbildning är på ingående. Vi har knutit ett företag till Gällkvistskolan, Fagerdala Por-Pac, där samarbetet fortfarande ”ligger i sin linda”, men skall ta fart i höst. Vi använder oss av samarbete med föreningslivet i kommunen. Fritidshemmet har under året arbetat med temat friskvård och hälsa, vilket har genomsyrat den dagliga verksamheten.

Kriterier

- År 4-6 eleverna har ett väl fungerande samarbete med Fagerdala Por-Pac.
- Eleverna använder sin kreativitet, kommer med idéer och vågar misslyckas.
- Eleverna förstår att processen är minst lika viktig som resultatet, och att man till slut kanske ”hamnar någon annanstans” än man tänkt sig från början.

Strategier

- Arbeta fram en modell för företagssamarbetet i olika årskurser.
- Be företaget informera år 4 om sin verksamhet.
- Låt eleverna göra studiebesök på företaget.
- Låt samarbetet med företaget framför allt gå ut på att eleverna arbetar med uppdrag ifrån Fagerdala Por-Pac, så att vi har en uppdragsgivare och mottagare av arbetet.
- Låt eleverna testa sina idéer och förslag.
- Skolans råd skall arbeta så att vuxenmedlemmen enbart är ”konsult”, och eleverna utför arbetet.
- Skapa ett tillåtande arbetsklimat där alla känner att de duger och att deras bidrag är viktigt.
- Stötta eleverna och för en dialog med dem om deras arbete.
- Låt eleverna under året komma med regelbundna redovisningar av forskningsuppgifter som alla skolans elever med jämna mellanrum får.

Bevis / resultat

- Fyrorna har fått information av Fagerdala Por-Pac.
- Femmorna har haft luciåtåg för Fagerdala Por-Pac.
- Femmorna har även mätt temperatur i och utanför krukor tillverkade av företaget. Eleverna har sammanställt resultaten i diagram.

- Sexorna har gjort studiebesök, intervjuer och en PowerPoint presentation om företaget.
- Vi har gjort en krockbana där vi ska få material från Fagerdala Por-Pac med olika densitet.
- Sexorna har arbetat med Finn Upp.
- Vi har haft talangjakt, ”frökenfest” och räknat på skolreseaternativ.
- Eleverna får använda sin kreativitet, komma med idéer och de tillåts misslyckas.
- Eleverna får kontinuerligt välja fördjupning utifrån sitt eget intresseområde.
- Allt fler barn vågar spontant testa och genomföra sina idéer, så som talangjakter, uppträdanden mm, även när de inte är säkra på gensvaret.
- Barnen kommer med idéer som vi som personal hjälper dem att utveckla och genomföra så som fritidsfrökenfesten, turneringar mm.
- Barnens idéer bemöts i stort sett aldrig med ett nej förrän vi testat olika möjligheter att genomföra dem.
- Hjälpsamma föräldrar vid olika utflykter.
- Kontinuerlig information skola-hem, hem-skola.
- Eleverna utför uppgifter knutna till Fagerdala dagligen, tex. temperaturavläsningar.

Bedömning av måluppfyllelse

God

Åtgärder för utveckling

- Ta bättre vara på föräldrarnas kompetens inom yrkes och föreningsliv, och förbered föräldrainsatser på ett bättre sätt.
- Eleverna ges möjlighet att utveckla de idéer som kommer upp i skolans olika råd
- Eleverna gör verklighet av sina idéer, inte nödvändigtvis kopplat till Fagerdala.
- Stimulera eleverna att i ännu högre grad välja egna arbetssätt och fördjupningar.

Livslångt lärande – Flexibel skola

Skara kommuns verksamhetsplan: Vi möter barn och elever utifrån deras behov och förutsättningar och vi har en organisation som underlättar en flexibel skolgång.

Enhetens Mål

Elevens utveckling och behov styr arbetslagets insatser för eleven.

Nuläge

Skolan har en utbyggd och väl fungerande verksamhet för arbetet med barn i behov av särskilt stöd (Blå Paviljongen), och eleverna "kartläggs" på ett sådant sätt att vi tidigt upptäcker eventuella behov av extra stöd i utvecklingen. Arbetslagen har elevvård och pedagogiskt arbete på agendan varje arbetslagsmöte. Blå Paviljongen har en regelbunden kontakt med de lärare som har klassansvar för elever med extra stöd. Fortfarande saknas specialpedagogisk kompetens hos all personal på skolan, en kompetens som behövs för att kunna möta elevernas behov på ett optimalt sätt, och för att tillsammans med Blå Paviljongens personal kunna skapa en helhet runt eleven.

Vid temaarbeten där eleven måste ta extra ansvar och arbeta ännu friare än vanligt, söker vi fortfarande efter arbetsmodeller som passar elever i starkt behov av ramar och struktur.

Kriterier

- ART används förebyggande i alla klasser, och som arbetsmetod för de elever som har akut behov.
- Skolan arbetar med elevaktiva arbetsätt, som även är anpassade för bibss-elever.
- Gällkvistsskolan har en dialog runt skolans sätt att hantera elevernas läsinlärning och skrivprocessen.
- Vardagslärandet (Vad var det som gick bra/dåligt och varför? Hur gör jag/vi nästa gång?) och reflektionen hos både elever och pedagoger är ett väl inarbetat sätt att stödja utvecklingen.
- Gällkvistsskolan har en klar strategi och god kompetens i sitt specialpedagogiska arbete.

Strategier

- Utveckla ART-arbetet i klasserna, i mindre grupp, eller enskilt med de elever som är i störst behov.
- Följ upp ART-arbetet med utvärdering tillsammans med Ingvar Svaren och Annalena Andersson.
- Arbeta pedagogiskt och organisatoriskt på ett sådant sätt att elevens ålder inte avgör vad hon/han arbetar med och på vilken nivå.
- F-2:ornas pedagoger deltar i ett läsprogram.
- Starta upp en dialogbaserad läsinlärning, Kiwi-metoden, i F-2:orna.
- Veronica Grönte stimulerar med tankar runt skrivprocessen.
- Reflektionen utvecklas till att bli ett viktigt redskap i lärandet.

- Den specialpedagogiska kompetensen hos samtliga pedagoger höjs genom lärande samtal i arbetslaget, litteraturläsning, workshops med resursenhetens personal och BP-personal, och samarbete med Resursskolans personal.

Bevis / resultat

- Personalen har fått utbildning i ART. Vi använder denna metodik med elever som är i behov att detta.
- Vi individualiserar undervisningen utifrån barnens behov. Barnen får hjälp att lägga sig på rätt nivå och att hitta sin egen inlärningsstil.
- De elever som behöver extra stöd får det via ”Blå Paviljongen”, där vi erbjuder en lugn, trygg och anpassad miljö. Här får de hjälp av speciallärare och specialpedagoger som ingår i resursteamet.
- Pedagogerna har fått utbildning i berättarteknik som vi sedan använder i den fria skrivningen. Denna metodik möjliggör skrivandet för alla elever oavsett mognad.
- Vi reflekterar varje dag över vad vi gjort och hur vi utfört vårt arbete. Vi tar lärdom av detta, reflekterar och funderar på hur vi ska gå vidare.
- Barnen ger i viss fall spontant uttryck för vad de tycker om de olika aktiviteterna både planerade och oplanerade.
- Eleverna dokumenterar själva i berättarbok, händelsebrev, skoldagbok och loggbok.
- Vi avsätter tid för reflektion och eleverna har blivit allt bättre på att sätta ord på sitt egna lärande.
- IUP-n används vid utvecklingssamtalen och materialet är mycket uppskattat av elever och föräldrar.
- Eleverna kan efterfråga en viss plats att arbeta på då han/hon genom reflektion kommit fram till att resultatet blir bättre under vissa omständigheter.
- Så gott som alla elever har klarat de nationella proven.
- Några i personalen har fått kompetensutveckling i läsinläring av specialpedagog.
- Eleverna känner sig trygga i f-2:an, med varandra och alla vuxna.
- Eleverna är medvetna om sitt lärande.
- Eleverna tar egna initiativ och tar ansvar för varandra.

Bedömning av måluppfyllelse

God

Åtgärder för utveckling

- Utveckla specialpedagogisk kompetens i arbetslagen och hos de enskilda pedagogerna.
- De barn som är i behov av extra stöd, skall i så stor utsträckning som möjligt få det i sina egna lokaler.
- Fortsätt arbetet med att eleverna dokumenterar och reflekterar regelbundet.
- Skapa utrymme för enskilt arbete för eleven.
- Skapa ett fungerande elevvårdsteam, med psykolog, kurator och specialpedagog.
- En pedagog ger undervisning i svenska som andraspråk.
- Vi börjar använda ”Diamant-diagnoser” i matematik.
- Fritids skapar rutiner för regelbundna utvärderingar med barnen.

FOKUSOMRÅDE

Internationalisering

Enhetens mål

Skolan, arbetslagen, elevgrupperna, den enskilde eleven och personalen, strävar emot ett internationellt perspektiv så ofta som möjligt, och söker aktivt kontakter i andra länder och kulturer.

Nuläge

De elever som har utländsk bakgrund, har berättat för sina kamrater om hur det är i deras hemland. I språkundervisningen tas länders seder och bruk upp, och filmer och annat material används i undervisningen. I klasserna följer och diskuterar eleverna aktuella händelser i andra länder och kulturer.

Kriterier

- Eleverna har tankar runt och vill diskutera andra länders kultur, seder och bruk, för att förstå eventuella skillnader.
- Eleverna har förståelse för andra kulturer så att motsättningar p.g.a. kulturskillnader undviks.
- Skolan och/eller klasserna har ett samarbete med en skola/klass i ett annat land.
- Vi använder oss av de möjligheter till kulturutbyte vi har i vår närmiljö.

Strategier

- Ta kontakt med en skola i annat land, och utveckla ett samarbete.
- Maila, skriv brev m.m. till elever i andra länder.
- Skaffa ett fadderbarn per spår som vi kan hålla kontakt med.
- Bjud in föräldrar med utländsk bakgrund som får berätta om sitt land.
- Ta kontakt med olika internationella föreningar i vår närhet.
- Påvisar livsvillkoren i andra länder, och vad som är unikt för det landet, när tillfälle ges.
- Öka kunskapen om samhällets förhållningssätt i invandrar och flyktingfrågor.
- Jobba aktivt med Skaras vänorter.
- Bli medlem i Globen, och låt Friends ta ansvar för kontakten.
- Ta ett internationellt perspektiv så ofta som möjligt.

Bevis / resultat

- Vi tittar på nyheterna varje vecka och diskuterar aktuella händelser uti världen.
- Vi har pratat om olika religioner och elever från andra kulturer har berättat om sitt ursprung.
- Vi tar del av händelser och livsvillkor i världen genom olika media.
- I musikundervisningen sjunger vi sånger från andra länder och kommer i kontakt med olika rytmer.

- När vi för samtal och diskussioner med barnen märker vi att det finns en förståelse för hur barn kan ha det i andra kulturer.
- Vi har haft ett tema kring internationella barndagen där barnen själva fått möjlighet att dela med sig av erfarenheter från andra kulturer.
- Intresserade och frågvisa elever när vi läser litteratur där huvudpersonen kommer från en annan kultur.
- Vi diskuterar vad som sagts på tv eller vad eleverna har hört att vuxna pratar om.
- Kiwiprojektet. Ursprungsland är ju Nya Zeeland.
- Manifestation, ett medmänskligare Skara.
- När vi studerar andra språk får vi insyn i andra länders seder och bruk.

Bedömning av måluppfyllelse

Mindre god

Åtgärder för utveckling

- Låt även de yngsta barnen forska om olika länder och sedan berätta för varandra.
- Kontakt med någon utomlands som arbetar med uppbyggnad av skolor och barnhem.
- ”Julklappen”, till barn i andra länder.
- Genomför strategierna för 06-07.

NATIONELLA MÅL

Nationella diagnoser år 2

Svenska

Gällkvist	31 elever 1 elev (motsvarar 3% av elever totalt) har annat modersmål ingen elev undervisas i SV2	3	10%	28	90%
	Totalt elever exklusive de elever med annat modersmål	2	7%	28	93%
	14 flickor (45% av det totala antalet elever)	2	14%	12	86%
	17 pojkar (55% av det totala antalet elever)	1	6%	16	94%

Matematik

Gällkvist	31 elever 1 elev (motsvarar 3% av elever totalt) har annat modersmål ingen elev undervisas i SV2	5	16%	26	84%
	Totalt elever exklusive de elever med annat modersmål	4	13%	26	87%
	14 flickor (45% av det totala antalet elever)	4	29%	10	71%
	17 pojkar (55% av det totala antalet elever)	1	6%	16	94%

Nationella prov år 5

Engelska

Gällkvist	36 elever 4 elever (motsvarar 11% av elever totalt) har annat modersmål ingen elev undervisas i SV2	3	8%	33	92%
	Totalt elever exklusive de elever med annat modersmål	3	9%	29	91%
	15 flickor (42% av det totala antalet elever)	2	13%	13	87%
	21 pojkar (58% av det totala antalet elever)	1	5%	20	95%

Matematik

Gällkvist	36 elever 4 elever (motsvarar 11% av elever totalt) har annat modersmål ingen elev undervisas i SV2	1	3%	35	97%
	Totalt elever exklusive de elever med annat modersmål	1	3%	31	97%
	15 flickor (42% av det totala antalet elever)	1	7%	14	93%
	21 pojkar (58% av det totala antalet elever)	--	--	21	100%

Svenska

Gällkvist	35 elever 4 elever (motsvarar 11% av elever totalt) har annat modersmål ingen elev undervisas i SV2	3	9%	32	91%
	Totalt elever exklusive de elever med annat modersmål	1	3%	31	97%
	15 flickor (42% av det totala antalet elever)	1	7%	14	93%
	20 pojkar (58% av det totala antalet elever)	2	10%	18	90%

Analys

Diagnoserna i år 2 visar att 3 elever i svenska och 5 elever i matematik kommer att behöva fortsatt stöd för att klara godkänt i de nationella proven i år 5.

Eleverna i år 3 byter arbetslag, och den överlämning som görs mellan pedagogerna måste göras noggrant för varje enskild elev för att målen i år 5 skall uppnås. En fokusering på läsinlärning och arbete såväl i svenska som matematik skall fortsätta, bl.a. genom att pedagogerna specialiserar sig på svenska alternativt matematik. Kiwi-arbetet i svenska fortsätter som planerat, och ett analysmaterial i matematik introduceras på skolan.

SVA-undervisningen behöver komma igång även på Gällkvistskolan till kommande läsår.

Nationella proven i år 5 visar att 3 elever i engelska, 1 elev i matematik och 3 elever i svenska, inte har klarat de nationella proven i 5:an.

Samtliga elever som inte klarat målen i år 5 får extra stöd av skolans resursgrupp, som dessutom följer upp eleverna och skriver åtgärdsprogram för dem. En speciell grupp finns för B-språk, för dem som väljer extra stöd i engelska istället för ytterligare ett språk.

För att bl.a. ge eleverna mer tid för utveckling, så satsar vi ytterligare specialresurser redan i F-klass och år 1 kommande år.

NYCKELTAL

Grundskola

Antal elever	262
Antal vuxna (åa)	25,3
Lärare / 100 elever	7,8
Vuxna / 100 elever	9,6

Kostnad / elev	58 813kr
Varav lokaler	17%
Varav pedagogisk personal	55%
Varav läromedel	2,26%

Fritidshem

Antal inskrivna barn	125
Antal vuxna (åa)	3,53
Antal inskrivna barn/åa (pedagogisk personal)	35,4
Antal inskrivna barn/åa	4,9

EKONOMISK ANALYS

Gällkvistskolan har under läsåret 07-08 gjort ett negativt ekonomiskt resultat. Nedgången i elevantalet har fortsatt, vilket medfört stora krav på vår förmåga att hitta lösningar som bibehåller kvaliteten inom den organisationsform som vi vill utveckla. Stödet till elever i behov av särskilt stöd, har behållits, och satsning på kompetensutveckling, bl.a. Myers-Briggs har betytt mycket positivt för arbetslagens utveckling. Datautvecklingen på skolan har i flera år varit eftersatt, och en uppgradering av maskinvara, och en investering i fyra dataprojektorer gjordes under året. En extra satsning på personalsidan har varit nödvändig under året. Resursskolans flytt till Gällkvistskolan har inneburit en ökning av lokaleffektiviteten, vilket inneburit fler elever på mindre yta.

ANALYS AV LIKABEHANDLINGSPLANEN

Gällkvistskolan har påbörjat en kartläggning av skolans situation vad gäller risker för trakasserier och annan kränkande behandling. Den kartläggningen kommer att ligga till grund för en omarbetning av skolans likabehandlingsplan för läsåret 08-09, så att den beskriver de insatser som skall göras under verksamhetsåret. Dessutom kommer arbetets resultat att redovisas i kvalitetsredovisningen som upprättas varje år. Likabehandlingsplanen kommer också att tydliggöras för föräldrarna på föräldraråd och föräldramöten under året.

ANALYS OCH SAMMANFATTNING

Resultat i förhållande till förutsättningar

Under de senaste fem åren har Gällkvistskolan genomgått en utvecklingsprocess där steg ett var att skapa struktur och stabilitet, steg två var att skapa en arbetssituation där samarbete och arbetslagsutveckling stod i fokus, och steg tre är pedagogisk utveckling mot ett mera temainriktat arbetssätt med stora möjligheter för eleven att ta ansvar för sitt eget arbete och påverka sin arbetssituation. Gällkvist är en bit på väg i steg tre, och kommer under 08-09 att ta ett stort steg ytterligare i den riktningen.

Bibss-arbetet är under ytterligare utveckling, och vi har nu en centralt placerad resursgrupp (Blå Paviljongen) som har en god kommunikation med berörda klasslärare. Nästa steg är att möta eleverna redan i förskoleklass, så att elevernas utveckling stimuleras och stöds så tidigt som möjligt. Blå Paviljongen kommer att koncentrera sin verksamhet till de elever som har de allra största behoven, och i övrigt mera fungera som en stödjande funktion.

Skolan har genomgått en positiv pedagogisk utveckling under det senaste året, och samarbetet mellan pedagogerna har utvecklats mycket, vilket är en förutsättning för att kunna möta de kommande åren med bibehållen god kvalitet.

Vi har föräldrar och elever som ger ett mycket gott betyg till skolan på alla nästan alla punkter. Två utvärderingspunkter behöver vi även kommande år arbeta extra med, och det är hur elever och föräldrar kan påverka arbetssituationen på skolan, och hur eleverna behandlar varandra.

Resultaten på nationella prov och diagnoser skiljer sig inte nämnvärt från övriga skolors resultat, men en tendens kan skönjas, som visar att fler elever för varje år behöver extra stöd och stimulans i sin språkutveckling och socialt. Vi försöker möta situationen med förändrade arbetssätt, föräldramedverkan och intensivare elevvårdsarbete.

Ekonomiskt finns ett mycket litet utrymme för satsningar på pedagogisk utveckling, tex. uppbyggnad av matematikrum och språkrum. Alla satsningar får göras i små steg under en längre period.

Resultat i relation till arbetslagens arbetssätt

Arbetslagen har utvecklat sitt samarbete under året, och samtliga fem arbetslag har hittat arbetsformer som ger en god arbetsmiljö för såväl elever som personal.

Kvalitetsarbetet har utvecklats mycket, och reflektioner och utvärderingar görs regelbundet för att öka kvaliteten i arbetet.

Specialiseringen på matematik/no alternativt språk/so bland pedagogerna inom arbetslagen, har inneburit höjd kvalitet och ett utvecklat samarbete mellan pedagogerna.

Både KUM-utvärderingen och Skolverkets utvärdering visar att Gällkvistskolan har kvalitet i sitt arbete och är på rätt väg i sin utveckling.

Det temainriktade arbetet har visat sig ge bra resultat hos elever och personal. Ensamrollen både för pedagoger och elever är borta, och samarbete, öppenhet och vardagslärande har givit förutsättningar för ett arbete där elevens utveckling sätts ännu mer i centrum.

Framgångsfaktorer

En tydlig organisation.

En väl fungerande ledningsgrupp.

En personalgrupp med vilja till utveckling och samarbete.

Ett bra samarbete med elevernas föräldrar och föräldraråd..

En effektiv verksamhet för att möta bibss-barnens behov.

Fokus på eleven och hans/hennes behov.

Arbetsglädje, framtidstro och många skratt.

Ett aktivt arbetsmiljöarbete för såväl elever som vuxna.

En organisation som snabbt och effektivt kan möta förändringar.

Ett pedagogiskt arbetssätt som gör eleven ansvarstagande, kreativ och nyfiken, och som tar tillvara reflektion (vardagslärande), och anknyter till elevernas livserfarenhet.

Ett arbete som bygger på och har som grund de måldokument som styr verksamheten.

Utvecklingsområden

”Förväntansdokumentet” skall förankras bland elever, föräldrar och personal.
Samarbetet och samplaneringen mellan pedagogerna i arbetslagen måste ges utrymme och prioriteras.
Matematikarbetet skall utvecklas och stärkas.
Svenskarbetet skall utvecklas enligt bl.a. Kiwimetoden.